

Inhoud

Inleiding – 9

Deel 1 Hoe werkt de gezondheidszorg?

Hoofdstuk 1 Het Nederlandse zorgstelsel: een unieke verzekering – 13

Bas van den Dungen

Hoofdstuk 2 Trias: de patiënt, de zorgverlener en de zorgverzekeraar – 17

Wim van der Meeren

Hoofdstuk 3 Hoe wordt de zorg betaald? En door wie? – 27

Frida van den Maagdenberg

Hoofdstuk 4 De overheid en marktwerking – 33

Marco Varkevisser

Hoofdstuk 5 De eerste lijn van binnenuit – 41

Mattijs Numans en Janneke Belo

Hoofdstuk 6 Organisatie van de geestelijke gezondheidszorg – 47

Marc Blom

Hoofdstuk 7 Het Nederlandse zorgstelsel in internationaal perspectief – 55

Marc van Rooijen en Marijn Meuwese

Deel 2 Hoe werkt het ziekenhuis?

Hoofdstuk 8 Organisatiestructuur van het ziekenhuis – 67

Ankie van Rossum en Bart Berden

Hoofdstuk 9 De financiën binnen een ziekenhuis – 77

Peter Langenbach en Marcel van Schadewijk

Hoofdstuk 10 De besturing van het ziekenhuis – 89

Wilma van der Scheer

Hoofdstuk 11 Hoe verhouden ziekenhuizen zich tot elkaar? – 99

Marcel Levi

Hoofdstuk 12 De rol van de medisch specialist – 105

Douwe Biesma

Deel 3 Hoe ziet de toekomst van de zorg eruit?

Hoofdstuk 13 De toekomst van de zorg: schaaloptimalisatie en integratie – 115
Nardo van der Meer

Hoofdstuk 14 Waardegedreven zorg – 127
Niels Hagenaars en Emma Bruns

Hoofdstuk 15 Van patiënt naar persoon – 137
Jan Kremer

Hoofdstuk 16 De patiënt aan het woord – 141
Thom Meens en Dianda Veldman

Hoofdstuk 17 Ondernemen in de zorg – 145
Jaap Maljers

Deel 4 Hoe word ik een medisch leider?

Hoofdstuk 18 Waarom medisch leiderschap? – 161
Frank de Grave, Dinja Kruger en Carina Hilders

Hoofdstuk 19 Leiderschapsniveaus – 167
Philip Idenburg en Carina Hilders

Hoofdstuk 20 Medisch leiderschap in de praktijk – 183
Judith Voogt, Corry den Rooyen en Margriet Schneider

Hoofdstuk 21 Korte anekdotes van medisch managers. Waar hebben zij het meest geleerd? – 191

Loek Winter en Ruben Osnabrugge

Arjan Bredenoord

Alexander Vlaar

Wim Stalman

Margot Elings

Michiel Schreuder

Ronnie van Diemen-Steenvoorde

Nawoord – 199

Medewerkers – 203

Voorwoord

De arts van de toekomst heeft behoefte aan kennis over de zakelijke en organisatorische aspecten van het zorgsysteem, om zo de belangen van de patiënt optimaal te kunnen behartigen en het beroep naar eigen tevredenheid te kunnen uitoefenen.

Artsen weten als geen ander wat er nodig is op de werkvloer, hoe de organisatie soepeler kan lopen en hoe een en ander doelmatiger geregeld kan worden. Op dit moment worden dergelijke zaken vaak door niet-medici georganiseerd en dit roept dikwijls verbazing op bij de mensen die werkzaam zijn binnen de zorg. Zouden artsen hier niet zelf een actievere rol in moeten spelen? Echter, om constructief mee te werken aan de oplossingen, is een andere manier van denken over en gedegen kennis van de zakelijke kant van de geneeskunde een vereiste. Te midden van discussies over macht van zorgverzekeraars, voorspelde disruptieve veranderingen en oplopende kosten van zorg, valt op hoe weinig geschikt naslagmateriaal beschikbaar is voor artsen om zich te bekwamen. Dit boek heeft als doel u te helpen om u te ontwikkelen tot een *arts met verstand van zaken*.

Uitgangspunten van dit boek

- Het is geschreven voor (jonge) artsen.
- Het is geschikt voor verschillende niveaus, omdat het onderwerpen laagdrempelig introduceert en er vervolgens verdieping in aanbrengt.
- Het legt de link met de dagelijkse zorgpraktijk door middel van voorbeelden.
- Het beschrijft een aantal carrièrepaden en daagt daarmee de lezer uit tot nadenken over zijn of haar eigen route.

Het boek komt voort uit de stichting Medical Business. Deze stichting daagt een nieuwe generatie artsen uit om de bestuurlijke, organisatorische en financiële aspecten van de zorg tot hun verantwoordelijkheden te rekenen. Wij hopen dat dit boek u helpt de uitdaging aan te gaan.

Wessel Fuijkschot, Ruth Versteeg, Jop Verweij, Carina Hilders en Marcel Levi

Medewerkers

- Dr. J. Belo, huisarts, kaderopleiding Beleid en Beheer LUMC, Leiden.
- Prof.dr. B.J.J.M. Berden, Raad van Bestuur Elisabeth-Tweesteden Ziekenhuis, Tilburg.
- Prof.dr. D.H. Biesma, voorzitter Raad van Bestuur St. Antonius Ziekenhuis, Nieuwegein.
- Drs. M. Blom, psychiater, bestuurder/directeur zorg PsyQ, 's-Gravenhage.
- Dr. A. Bredenoord, MDL-arts, AMC, Amsterdam.
- Drs. E.R.J. Bruns, arts-onderzoeker Chirurgie, AMC, Amsterdam, Gelre Ziekenhuizen, Apeldoorn.
- Dr. J.A.A.M. van Diemen-Steenvoorde, inspecteur-generaal van de Inspectie voor de Gezondheidszorg, Utrecht.
- Drs. B.E. van den Dungen, directeur-generaal Curatieve Zorg, ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- Drs. M.G.P.G. Elings, arts oncologisch dagcentrum Amphia ziekenhuis, Breda; keuringsarts, bestuurder, toezichthouder.
- Drs. W.W. Fuijkschot, arts-onderzoeker Interne geneeskunde en Pathologie VUmc, Amsterdam, voorzitter Stichting Medical Business.
- Mr. F.H.G. de Grave, voorzitter Federatie Medisch Specialisten.
- Dr. N. Hagenaars, consultant, Gupta Strategies.
- Prof.dr. C.G.J.M. Hilders, gynaecologe en directeur Reinier de Graaf gasthuis, Delft.
- Prof.dr. J. Kremer, gynaecoloog, hoogleraar Patiëntgerichte innovatie, Radboudumc, Nijmegen.
- Drs. D.T. Kruger, arts-onderzoeker Oncologie, VUmc, Amsterdam; vicevoorzitter en secretaris, stichting Medical Business.
- Drs. P.M. Langenbach RC, lid Raad van Bestuur Maasstad Ziekenhuis, Rotterdam.
- Prof.dr. M.M. Levi, internist, voorzitter Raad van Bestuur AMC/UvA, Amsterdam.
- Drs. G.J.M. van den Maagdenberg, lid Raad van Bestuur AMC, Amsterdam.
- Drs. J. Maljers, MBA Social entrepreneur; investeerder in gezondheidszorg.
- T. Meens, persvoorlichter, Patiëntenfederatie NPCF.
- Drs. W.A. van der Meeren, voorzitter Raad van Bestuur, CZ verzekeringen, Tilburg.
- Prof.dr. N.J.M. van der Meer, MBA, anesthesioloog-intensivist, Amphia ziekenhuis, Breda; hoogleraar Healthcare management, Tias/Tilburg, University Tilburg.
- Dr. M.C. Meuwese, manager Healthcare, McKinsey & Company, Amsterdam.
- Prof.dr. M. Numans, huisarts, hoogleraar Huisartsgeneeskunde, LUMC, Leiden.
- Dr. L.J. Osnabrugge, Cardiothoracale chirurgie, ErasmusMC, Rotterdam.
- Drs. E.A.M. Potma, woordvoerder CZ verzekeringen, Tilburg.
- Drs. M. van Rooijen, MBA, directeur McKinsey & Company, Amsterdam.
- Drs. C. den Rooyen, onderwijskundige, projectleider Medisch leiderschap, project Modernisering Medische Vervolgopleidingen KNMG.
- A.G.M. van Rossum, MBA, lid Raad van Bestuur St. Antonius Ziekenhuis, Nieuwegein.
- Drs. M.G. van Schadewijk, manager Finance, Control en Informatie, Jeroen Bosch Ziekenhuis, Den Bosch.
- Dr. W. van der Scheer, directeur Erasmus Centrum voor Zorgbestuur, Rotterdam.
- Prof.dr. M.M.E. Schneider, voorzitter Raad van Bestuur, UMC, Utrecht.
- Dr. M.F. Schreuder, Kindernefroloog, Radboud UMC, Nijmegen.

Prof.dr. W.A.B. Stalman, oud-bestuurder/decaan, VUmc, Amsterdam.

Dr. M. Varkevisser, onderzoeker iBMG/EUR, Rotterdam.

Drs. D. Veldman, directeur-bestuurder, Patiëntenfederatie NPCF.

Drs. R.I. Versteeg, arts-onderzoeker Interne geneeskunde, AMC, Amsterdam.

Drs. J.P. Verweij, arts-in-opleiding tot MKA-chirurg en arts-onderzoeker Mondziekten, kaak- en aangezichtschirurgie, LUMC, Leiden.

Dr. A.P.J. Vlaar, MBA, internist-intensivist, AMC, Amsterdam.

Drs. J.J. Voogt, arts-onderzoeker UMC, Utrecht; Bestuurs- en Organisationswetenschap, Universiteit Utrecht.

Prof.dr. L.H.L. Winter, zorgondernemer, DC Klinieken, MC Groep, MC Slotervaart, Amsterdam.